

นาฏยประดิษฐ์ของพนอ กำเนิดกาญจน์

นายพิรพงศ์ เสนไสย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานาฏยศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๓๔

ISBN : 974-635-224-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17150942

THE CHOREOGRAPHY OF PANOR KAMNERDKARN

MR. PEERAPONG SENSAL

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Thai Dance

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year - 1996

ISBN : '974-635-224-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นาถยประดิษฐ์ของพนอ

กำเนิดกาญจน์

โดย

นายพีรพงศ์ เสนไสย

ภาควิชา

นาถยศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์สังคม พรหมศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์จรรยา นงแสงวิเชียร)

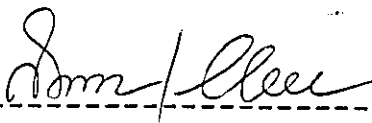
อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

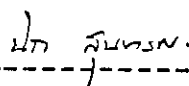
อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์สังคม พรหมศิริ)

กรรมการ

(อาจารย์สวภา เวชสุรักษ์)

กรรมการ

(อาจารย์นิก สุนทรชัย)

พีรพงศ์ เสนโสม : นาฏยประดิษฐ์ของพอน กำเนิดกาญจน์ (THE CHOREOGRAPHY OF PANOR KAMNERDKARN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 377 หน้า. ISBN974-635-224-5.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาชีวประวัติ และผลงานทางด้านนาฏยศิลป์อีสาน ตลอดจนค้นกระบวนการประดิษฐ์ท่าเชิง อันสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตามแบบอาจารย์พอน ซึ่งผู้วิจัยโดยได้เลือกศึกษามผลงานอันเก่าแก่ ซึ่งเป็นที่นิยม และทำให้อาจารย์พอนมีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์แพร่หลาย ท่าเชิงจากลูกศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากอาจารย์พอน โดยตรง การแสดงทั้ง 4 ชุด ได้แก่ 1. เชิงบายศรี 2. เชิงกระต๊อบ 3. เชิงหมี่ซิด และ 4. เชิงสระแอ

จากการศึกษาพบว่าอาจารย์พอน กำเนิดกาญจน์ เป็นผู้ประดิษฐ์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์อีสาน ซึ่งปรากฏผลงานปรากฏตั้งแต่ พ.ศ. 2486-2536 นับเป็นเวลานานกว่า 50 ปี นาฏยศิลป์อีสานของอาจารย์พอน นั้น แบ่งเป็นประเภทได้ 5 ประเภทดังนี้ 1. พิธีกรรมและความเชื่อ 2. สะท้อนวัฒนธรรม 3. แสดงถึงชนเผ่าหรือชนกลุ่มน้อย 4. เลียนแบบกิริยาสัตว์ และ 5. นาฏยบริสุทธิ และ พบว่า มีเอกลักษณ์เฉพาะ ดังนี้ 1. การวาดวงอย่างอิสระของส่วนแขนและข้อมือ 2. การใช้มือจับใช้เพียงก้นนิ้วชี้จรดแต่ไม่ชิดกับหัวแม่มือแล้วนิ้วมือทั้งสามปล่อยตามอิสระ อีกทั้งพริ้วนิ้วมือขณะเคลื่อนมือจับเปลี่ยนเป็นวง 3. การเคลื่อนไหวเข้าพบว่าเน้นที่จังหวะเข้า ขณะสะดุ้งขึ้นเป็นหลักด้วยการเดินย่อเท้าสลับกันขวาและซ้ายและติดสันเท้าลอยสูงจากพื้น 4. การทางตัวมีทั้งโน้มหรือก้มไปข้างหน้า และเอนมาข้างหลัง แต่เมื่อทรงตัวตรงจะผ่อนกล้ามเนื้ออย่างอิสระ และ 5. ศีรษะจะเอียงสลับกันขวาและซ้ายอย่างอิสระเช่นกัน

กระบวนการประดิษฐ์ท่าเชิงตามแบบของอาจารย์พอน ได้ศึกษาแนวทางในการออกแบบท่าเชิง โดย 1. ศึกษาจากท่าเชิงของนางเทียม 2. ท่าเชิงจากหมอลำ 3. ประดิษฐ์ท่าเชิงขึ้นใหม่ โดยประยุกต์จากท่าดั้งเดิม 4. ประดิษฐ์ท่าเชิงขึ้นใหม่ เกิดเป็นแม่ท่าเชิงเฉพาะตัว และ 5. เกิดเป็นชุดเชิงตามแบบของอาจารย์พอน กำเนิดกาญจน์

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาจารย์พอน มีผลงานทางด้านนาฏยศิลป์อีสานอย่างมากหลาย และมีชื่อเสียงแพร่หลาย คือ อาจารย์พอน มีโอกาสได้คิดประดิษฐ์นาฏยศิลป์อีสานในราชสำนัก นานถึง 18 ปี ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า อาจารย์พอน คือ นาฏยศิลปินผู้มีบทบาทต่อประวัติศาสตร์นาฏยศิลป์อีสาน ซึ่งผลงานทั้งหมดล้วนเป็นแบบอย่างและเป็นแนวทางต่อการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏยศิลป์ สืบไป

ภาควิชา ..... นาฏยศิลป์
สาขาวิชา ..... นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C780122 : MAJOR THAI DANCE

KEY WORD : CHOREOGRAPHY

PEERAPONG SENSAI : THE COREOGRAPHY OF PANOR KAMNERDKARN.
THESIS ADVISOR : ASSISST.PROF.SURAPONE VIRULRAK, Ph.D. THESIS
COADVISOR : ASSO.PROF.SANGKOM PROMSIRI, M.A. 377 pp. ISBN 974-835-
224-5.

This thesis emphasize the study of biography and creativity of the northeastern dance production, the choreography of "seung" effecting the identity in Panor Kamnerdkam's style by the selecting her four well-known dances, "seung Bai-Sri", "seung kra-tib", "seung Mee-Kid" and "seung Sara-Air" directly from her outstanding student.

for 50 years of Panor kamnerdkarn's working life (2486-2536 B.E.), her creative northeastern dances can be devided into 5 categories, ceremony and belife, cultural approch, minority's life, the imitation of animal's charactors and pure dance. Her distinet style and charactor arr the imformal making "Wong" and "Jeeb" by arms, wrists and fingers respectively. The movement of legs is to flex the knees while walking left and right and to spring the feet backward up high from the floor. The movement of body is to lean forward and backward and muscles relaxation while making balance. Head's movement is to freely left and right.

Her process of making dances is base on, Nang Tiam's dance, Mor-Lam, applied dance from the original "Seung" and new posture which become her exclusive dance style.

The main factor of her inspiration which made northeastern her dance popula was the sacrifice herself to the royal court for 18 years. It has come to and end that Panor Kamnerdkarn is the great arist who play the important role in the northeastern dance history. All of her dance styles are ways and concept for the art of the creative dance and forever.

ภาควิชา..... นาฏยศิลป์
สาขาวิชา..... นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาตรวจปรับปรุง และแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงพร้อมกันนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์สังคม พรหมศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณามอบเอกสารอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย อีกทั้งแนะนำแนวทางในการดำเนินการวิจัยด้วยดีเสมอมา ตลอดจนอนุเคราะห์ที่พักอาศัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ อาจารย์จรรยา นงแสงวิเชียร, อาจารย์สวภา เวชสุรักษ์ และอาจารย์นิก สุนทรชัย ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยฉบับนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณบุคคลหลาย ท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ อาจารย์ไพโรจน์ดดา กำเนิดกาญจน์ คุณจันทสว่าง ฝ่ายราช คุณลมุล มาลาเพชร คุณนภาพรณ บั้วงาม คุณอมรา เหมยรรวม อาจารย์ชัตติยานี ชัตติยะ อาจารย์อภิชาติ โยชะพล อาจารย์โมฬี ศรีแสนรงค์ อาจารย์พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง อาจารย์พรณศิริ จุลกาฬ อาจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย คุณศิริรัตน์ ประพัฒน์ทอง และที่จะขาดเสียมิได้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จันทจร แม่นหมาย และอาจารย์สุนทร สาระสินศิษย์เอกของอาจารย์พื่อที่คอยช่วยเหลือทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยรื้อฟื้นตำรา จัดหาผู้พื่อน ดนตรี บทร้อง ตลอดจนเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

อนึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุจิตา ตั้งใจ คุณพนมวัลย์ ดิลกพงษ์ศักดิ์ คุณอนุกุล หุ่นกิตติเวชกุล คุณเขาวลัักษณ์ ทศช่วย คุณธีรพันธ์ พรำชุนทด คุณพูนลาภ พลายมนต์ และคุณสุวิทย์ วงศ์สำราญ ที่ช่วยเหลือในการจัดทำรูปเล่มและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....ง
 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ
 กิตติกรรมประกาศ.....ฉ
 สารบัญภาพ.....ณ

บทที่

๑. บทนำ ๑
 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....๑
 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....๕
 คำนิยามศัพท์.....๕
 ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....๗
 วิธีดำเนินการวิจัย.....๗
 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....๙
 ๒. ชีวิตประวัติและผลงานของอาจารย์พนอ กำเนิดกาญจน์.....๑๐
 ๒.๑ ชีวิตประวัติของอาจารย์พนอ กำเนิดกาญจน์.....๑๐
 ๒.๒ ผลงานอาจารย์พนอ กำเนิดกาญจน์.....๕๐
 ๓. นาฏยศิลป์อีสานดั้งเดิม.....๘๘
 ๓.๑ การฟ้อนของนางเทียม.....๘๘
 ๓.๒ การฟ้อนของหมอลำ.....๑๑๓
 ๓.๓ ทำฟ้อนของอาจารย์พนอ โดยการประยุกต์จาก.....๑๒๑
 นาฏยศิลป์ดั้งเดิม
 ๓.๔ แม่ทำนาฏยศิลป์อีสานตามแบบของอาจารย์พนอ.....๑๓๒

สารบัญ

บทที่ ๔	หน้า
๔. นาฏยลักษณะของพნอ กำเนิดกาญจน์.....	๑๕๖
๔.๑ ความเป็นมาและแนวความคิดในการประดิษฐ์.....	๑๕๖
๔.๒ ประเภทของนาฏยศิลป์อีสานที่ประดิษฐ์โดยพนอ.....	๑๖๕
๔.๓ นาฏยลักษณะอีสานของอาจารย์พนอ.....	๑๖๖
๔.๓.๑ แข็งบายศรี.....	๑๖๙
๔.๓.๒ แข็งกระดืบ.....	๒๐๗
๔.๓.๔ แข็งหมี่ขิด.....	๒๓๐
๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๒๗๓
รายการอ้างอิง.....	๓๐๙
ภาคผนวก.....	๓๑๑
ภาคผนวก ก ความทรงจำในอดีต ๖๗ ปี.....	๓๑๕
ภาคผนวก ข วัสดุเจ้าพระเจ้าชาห์ และพระราชนิพนธ์อิหฺร่าน.....	๓๒๖
ภาคผนวก ค เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย.....	๓๕๐
ภาคผนวก ง ผลงานประพันธ์บทร้องประกอบการแข็งของ.....	๓๕๕
อาจารย์พนอและเพื่อนร่วมงาน	
ภาคผนวก จ ประมวลภาพวิถีการดำเนินการวิจัย.....	๓๖๕
ประวัติผู้วิจัย.....	๓๗๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

๑. ภาพอาจารย์พนอ รัชเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ.....๑๘
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
๒. ภาพสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชปฏิสันถาร.....๑๙
กับอาจารย์พนอ
๓. ภาพอาจารย์พนอ นำนักศึกษาเข้าร่วมการแสดง.....๒๐
๔. ภาพอาจารย์พนอ รัชเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ.....๒๑
พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และ.....๒๑
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี
๕. ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปฏิสันถาร.....๒๒
กับอาจารย์พนอ
๖. ภาพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระปฏิสันถารกับ.....๒๓
อาจารย์พนอ
๗. ภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทาน.....๒๔
ของที่ระลึกแก่อาจารย์พนอ
๘. ภาพอาจารย์พนอ แสดงเป็นรจนา.....๒๕
๙. ภาพอาจารย์พนอ และนักแสดงจากวิทยาลัยครูอุดรธานี.....๒๖
๑๐. ภาพอาจารย์พนอ สาธิตทำรำ.....๒๗
๑๑. ภาพอาจารย์พนอ กำลังค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับบ้านเชียง.....๒๘
๑๒. ภาพอาจารย์พนอ กำลังบรรยายแก่นายทหารอเมริกัน.....๒๙
- ๑๓-๑๔. ภาพอาจารย์พนอแสดงทำรำ.....๓๐
๑๕. ภาพอาจารย์พนอแสดงทำรำ.....๓๑
๑๖. ภาพอาจารย์พนอ เดินทางไปดูการเขียนการสอน ณ ประเทศ.....๓๒
ฟิลิปปินส์
๑๗. ภาพบัตรประจำตัวอาจารย์พนอ.....๓๓

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑๘. ภาพอาจารย์พนอ และกลุ่มสตรีศรีหมากแข็ง.....	๓๔
๑๙-๒๐. ภาพอาจารย์พนอ กำลังรำชุด "มะเทิ่ง เม็ยเจิง".....	๓๕
๒๑. ภาพอาจารย์พนอ ในงานวันเฉลิมพระชนม์พรรษา.....	๓๗
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ	
๒๒-๒๓. ภาพกิจกรรมกลุ่มสตรีศรีหมากแข็ง.....	๓๘
๒๔. ภาพอาจารย์พนอ ในงานวันเฉลิมพระชนม์พรรษา.....	๓๙
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
๒๕. ฟ้อนหางนกยูง.....	๕๕
๒๖-๒๘. รำบวงสรวงกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม.....	๕๖
๒๙. ฟ้อนภูไท.....	๕๘
๓๐. แข็ง ๗ ผ่า.....	๕๙
๓๑. จินตลีลา.....	๖๐
๓๒. ฟ้อนภูไท.....	๖๑
๓๓. แข็งในรูปขบวน.....	๖๑
๓๔. ฟ้อนภูไท.....	๖๒
๓๕. แข็งเทียน.....	๖๓
๓๖. แข็ง ๗ ผ่า ในราชสำนัก.....	๖๔
๓๗. แข็ง ๗ ผ่า.....	๖๕
๓๘. แข็งไทดำแซ่ฮั้น.....	๖๖
๓๙. ท่าแข้ง.....	๖๗
๔๐. ลูกศิษย์อาจารย์พนอขณะเผยแพร่ผลงาน.....	๖๘

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๔๑. ภาพแข่งกระบตีบ.....	๖๙
๔๒-๔๓. ภาพแข่งตามแบบอาจารย์พนอ.....	๖๙
๔๔-๔๕. ทำแข่งอีสานบ้านเข้า.....	๗๒
๔๖. ร้าน่านเจ้า.....	๗๓
๔๗. แข่งรวมเผ่า.....	๗๔
๔๘-๔๙. แสดงถวายพระพรแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	๗๕
๕๐-๕๑. แข่งตั้งหวาย.....	๗๖
๕๒-๕๓. แข่งหมี่ขิด.....	๗๗
๕๔-๕๕. แข่งจับปลา.....	๗๘
๕๖. แข่งกล่อมลูก.....	๘๐
๕๗. แข่งกระดิ่ง.....	๘๑
๖๘. แข่งบ้านเขียง.....	๘๒
๕๙-๘๐. ทำพ็อนของนางเทียมคณะลูก หลาน หลาน พระวอ พระตา.....	๘๘
อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี	
๘๑-๘๕. ทำพ็อนของหมอลำคณะกองแพ่งเสียงทอง.....	๑๑๕
๘๖-๙๓. ทำพ็อนของอาจารย์พนอโดยการประยุกต์จากนาฏยศิลป์อีสานดั้งเดิม.....	๑๒๑
๙๔-๑๑๖. แม่ทำนาฏยศิลป์อีสานตามแบบของอาจารย์พนอ.....	๑๓๒
๑๑๗-๑๒๐. ประเพณีบายศรีสู่ขวัญชาวอีสาน.....	๑๓๐
๑๒๑-๑๔๑. นาฏยลักษณะของอาจารย์พนอชุด "แข่งบายศรี".....	๑๓๔
๑๔๒-๑๗๐. นาฏยลักษณะของอาจารย์พนอชุด "แข่งกระบตีบ".....	๒๐๘
๑๗๑-๒๐๖. นาฏยลักษณะของอาจารย์พนอชุด "แข่งสระแอ".....	๒๓๒
๒๐๗-๒๓๒. นาฏยลักษณะของอาจารย์พนอชุด "แข่งหมี่ขิด".....	๒๗๔

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๘๑-๘๔. ภาพถ่ายเพื่อนหมอลำ.....	๑๑๕
๘๕. ทำหมากจี่วน้อย.....	๑๒๐
๘๖. ภาพถ่ายปลาชะโดลงหนอง หรือเต่าลงหนอง.....	๑๒๗
๘๗. ภาพถ่ายเพื่อนประกอบหมอลำ หรือทำเดินอย่างช้า.....	๑๒๘
๘๘. ภาพถ่ายบึงสุริยา.....	๑๓๒
๘๙. ภาพถ่ายไปรอยดอกไม้.....	๑๓๓
๙๐. ภาพถ่ายดำนานา หรือทำเก็บผัก.....	๑๓๕
๙๑. ภาพถ่ายเดินเตี้ย.....	๑๓๕
๙๒. ภาพถ่ายเดิน.....	๑๓๖
๙๓. ภาพถ่ายสี่ซอ.....	๑๓๗
๑๐๐. ภาพถ่ายดูดาว.....	๑๓๘
๑๐๑. ภาพถ่ายกวัดทราย.....	๑๓๙
๑๐๒. ภาพถ่ายปั้นข้าวเหนียว.....	๑๔๐
๑๐๓. ภาพถ่ายม้วนตัว.....	๑๔๑
๑๐๔. ภาพถ่ายต้อนเบ็ดเข้าเหล่า.....	๑๔๒
๑๐๕. ภาพถ่ายนกบิน หรืออีกาตากปีก.....	๑๔๓
๑๐๖. ภาพถ่ายสอดสร้อยมาลา.....	๑๔๔
๑๐๗. ภาพถ่ายจับปลา.....	๑๔๕
๑๐๘. ภาพถ่ายชาเด็ชว.....	๑๔๖
๑๐๙. ภาพถ่ายยิงธนู.....	๑๔๗
๑๑๐-๑๑๑. ภาพถ่ายปั้นผ้า.....	๑๔๘
๑๑๒. ภาพถ่ายตัดดอกไม้.....	๑๔๙
๑๑๓. ภาพถ่ายลอยลม.....	๑๕๐
๑๑๔. ภาพถ่ายหนีเจ้าหนี หรือรีบไปทำงาน.....	๑๕๑
๑๑๕. ภาพถ่ายอาบน้ำ.....	๑๕๒

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑๑๖. ภาพทำสนุกม่วนขึ้น.....	๑๕๓
๑๑๗-๑๑๘. ภาพพิธีบายศรีสู่ขวัญ.....	๑๗๐
๑๑๙-๑๒๐. ภาพประเพณีบายศรีสู่ขวัญ.....	๑๗๑
๑๒๑-๑๒๓. ภาพรำบายศรี.....	๑๗๔
๑๒๔. ภาพทำรำเชิงบายศรี "ท่าออก".....	๑๗๕
๑๒๕. ภาพ "ท่าเกิดเข็ม มาเข็มขวัญเฮย".....	๑๗๗
๑๒๕. ภาพ "ท่ามาเข็มขวัญเฮย".....	๑๗๘
๑๒๖. ภาพ "หนุ่มสาวเมืองมา".....	๑๗๙
๑๒๗. ภาพ "เบื่องขวานิ่งชะล่าย".....	๑๘๐
๑๒๘. ภาพ "เบื่องข้าชกนึ่งเป็นแถว".....	๑๘๑
๑๒๙. ภาพ "ขอพาขวัญไม้จันทร์เพชรแพ้ว".....	๑๘๒
๑๓๐. ภาพ "ขวัญมาแล้ว ทัดดอกกุ่มปุม".....	๑๘๓
๑๓๑. ภาพ "ดอกคัตเต้าจุ่ม".....	๑๘๔
๑๓๒. ภาพ "นี่ดอกบัวตูม".....	๑๘๕
๑๓๓. ภาพ "จะเอาไว้บูชา".....	๑๘๖
๑๓๔. ภาพ "ขามบัวฝน เจ้าช่ากราช ขามแดดสายเจ้า อช่าตรา".....	๑๘๗
๑๓๕. ภาพ "อยู่ที่ไหนจุงมา".....	๑๘๘
๑๓๖. ภาพ "รัดด้ายไซยา".....	๑๘๙
๑๓๗. ภาพ "จะกล้องผ้าแพรกระเจา".....	๑๙๐
๑๓๘. ภาพ "ท่ารับ".....	๑๙๑
๑๓๙. ภาพ "ท่าอช่าเพลินเพลอ".....	๑๙๒
๑๔๐. ภาพ "มาเข็มขวัญเฮย มาเข็มขวัญเฮย".....	๑๙๓
๑๔๑. ภาพ "อยู่แดนดินใด ผากฟ้ามาไกล".....	๑๙๔
๑๔๒. ภาพ "ก็ให้มาเฮ็อนเฮา".....	๑๙๕
๑๔๓. ภาพ "เผื่อยังคิดอาลัยขู้เก่า".....	๑๙๖
๑๔๔. ภาพ "ก็อช่าเจ้าขวัญเจ้าจะตรม".....	๑๙๗

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑๕๕. ภาพ "ท่าหมอกน้ำค้างพร่างพรหม ขวัญอุษาเพลิน.....	๑๕๘
ชมป่าเขาลำเนาไพร	
๑๕๖. ภาพ "ท่าเชิญมาทัดพวงพยอม".....	๑๕๙
๑๕๗. ภาพ "ท่าน้ำหอมให้ชื่นใจ".....	๒๐๐
๑๕๘. ภาพ "พวกช้าน้อยแต่งไว้ ร้อยพวงมาลัย".....	๒๐๑
๑๕๙. ภาพ "จะกลิ้งให้ส่ายรวย".....	๒๐๒
๑๕๐. ภาพ "ท่ารับ".....	๒๐๓
๑๕๑. ภาพ "ท่าจบ".....	๒๐๔
๑๕๒. ภาพ "กระต๊อบข้าวขาวอีสาน".....	๒๐๕
๑๕๓-๑๕๕. ภาพ <u>เชิง</u> กระต๊อบ "ท่าออก".....	๒๐๙
๑๕๖. ภาพ "ท่าตัดดอกไม้".....	๒๑๒
๑๕๗-๑๕๙. ภาพ "ท่าตัดดอกไม้".....	๒๑๓
๑๖๐. ภาพ "ท่าเดินเดี่ยว".....	๒๑๖
๑๖๑-๑๖๒. ภาพ "ท่าสอดสร้อยมาลา".....	๒๑๗
๑๖๓. ภาพ "ท่ากาตากปีก".....	๒๑๙
๑๖๔-๑๖๕. ภาพ "ท่าปั้นข้าวเหนียว".....	๒๒๐
๑๖๖-๑๖๗. ภาพ "ท่าดูดาว".....	๒๒๒
๑๖๘-๑๖๙. ภาพ "ท่าลอยลม".....	๒๒๔
๑๗๐. ภาพ "ท่าจบ" ชุด <u>เชิง</u> กระต๊อบ.....	๒๒๖
๑๗๑-๑๗๔. ภาพ <u>เชิง</u> สระแอ "ท่าออก".....	๒๓๒
๑๗๕. ภาพ "ท่ามามาแม่ มาเที่ยวเมืองอุดร".....	๒๓๖
๑๗๖. ภาพ "ท่าเป็นตาออนซอน ไปใสมาแม่".....	๒๓๗
๑๗๗. ภาพ "ท่ารับ".....	๒๓๘
๑๗๘. ภาพ "ท่ามีทั้งไก่อ่าง ต่ำสั้มต้มหอย".....	๒๓๙
๑๗๙. ภาพ "ซบหน่อไม้ ลาบก้อย แซ่บคักแซ่บแน่".....	๒๔๐
๑๘๐-๑๘๑. ภาพ "ท่ารับ".....	๒๔๑